

ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Ταχ. Δ/ση : Μετσόβου 5 106 82

Αθήνα 23-3-2000

Τηλ. : 8253 702

Ατομική Γνωμοδότηση : 164 /2000

Γνωμοδοτών : Θεόδωρος Θεοφανόπουλος,
Νομικός Σύμβουλος Ν.Σ.Κ.

Προς : Το ΥΠ.ΠΟ.

Δ/ση Πολιτιστικών Κτηρίων και
Αναστηλώσεως Νεωτέρων Μνημείων
Οδός Ερμού 17 – Αθήνα

Σε απάντηση του υπ' αριθ. πρ. ΥΠ.ΠΟ./3078/ΔΠΚΑΝΜ/112/6-3-2000 εγγράφου σας με το οποίο υποβλήθηκαν τρία κατ' ιδίαν ερωτήματα σχετικά με την αρμοδιότητα και το περιεχόμενο επέμβασης του ΥΠ.ΠΟ. σε κατεδάφιστο διατηρητέο τμήματος κτιρίου στην Πάτρα μετά από την εφαρμογή πρωτοκόλλου επικινδύνου ετοιμόρροπης οικοδομής, εκθέτουμε τα ακόλουθα :

I. Επί του πρώτου ερωτήματος.

A. Στο άρθρο 24 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζονται τα εξής :

«1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα.... 6. Τα μνημεία, παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας

προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830» προκύπτει ότι τα διεπόμενα από τις διατάξεις αυτές οικοδομήματα (έργα τέχνης), μεταγενέστερα του έτους 1830, υπάγονται και στις διατάξεις του άρθρου 52 του ισχύοντος αρχαιολογικού νόμου (κ.ν. 5351/1932).

Γ. Από τις διατάξεις των πέντε εδαφίων του άρθρου 52 του ανωτέρω αρχαιολογικού νόμου, όπως αυτές προστέθηκαν με το άρθρο 32 παρ. 5 του ν. 1337/1983, προκύπτει ότι οι επισκευές, όσες κατόπιν γνωμοδοτήσεως του αρχαιολογικού συμβουλίου επιβάλλεται να γίνουν σε αρχαία ή ιστορικά κτίρια που ανήκουν σε ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα, πρέπει να εκτελούνται από τους ίδιους απροφασίστως με δική τους δαπάνη, ότι σε περίπτωση αρνήσεως των ενδιαφερομένων να εκτελέσουν τα υποδεικνυόμενα έργα, το Δημόσιο εκτελεί τα έργα με δική του δαπάνη και στην περίπτωση αυτή όμως μπορεί να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των υποχρέων, ότι οι ιδιοκτήτες των κτιρίων αυτών έχουν την υποχρέωση να δέχονται τις πιο πάνω παρεμβάσεις, ότι σε περίπτωση όμως που οι υπόχρεοι βρίσκονται σε αδυναμία να αντιμετωπίσουν αυτή τη δαπάνη, μπορεί το σύνολο ή μέρος της δαπάνης των επισκευών να αναληφθεί από το Δημόσιο και ότι με πρ. δ/γμα που εκδίδεται με βάση την πρόταση του Υπουργού Πολιτισμού, μπορεί να ρυθμισθούν οι διαδικασίες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής, τα αρμόδια για κάθε περίπτωση όργανα, οι διοικητικές κυρώσεις για πράξεις ή παραλείψεις που αντιβαίνουν στις πιο πάνω διατάξεις και κάθε σχετική ή συμπληρωματική λεπτομέρεια.

Από τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 52 του κ.ν. 5351/1932, οι οποίες βελτίωσαν τις προγενέστερες αντίστοιχες διατάξεις αυτού και ισχύουν και με το άρθρο 44 του ν. 1337/1983, από της δημοσίευσής του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ήτοι από 14-3-1983, σαφώς προκύπτει, ότι όπως οι διατάξεις αυτές είναι αυτάρκειες και μπορούν να λειτουργήσουν και να εφαρμοσθούν ευθέως, τότε στην περίπτωση αυτή δεν χρειάζεται, για την εφαρμογή τους, καμμία άλλη προηγούμενη διαδικασία ή προϋπόθεση διατύπωσης ούτε και το δυνάμενον να εκδοθεί κατά την υπάρχουσα

κατά το μέρος τούτο, μόνο εάν εκδοθεί προηγουμένως το προβλεπόμενο απ αυτές προεδρικό διάταγμα.

Δ. Από το συνδυασμό και την αλληλουχία των άνω διατάξεων συνάγονται τα εξής :

Το Ελληνικό Δημόσιο /ΥΠ.ΠΟ. που έχει εκ του νόμου (άρθρο 24 παρ. του ισχύοντος Συντάγματος, κ.ν. 5353/1932, ν. 1469/1950 κ.λ.π.) τη υποχρέωση προστασίας, στο διηνεκές του πολιτιστικού περιβάλλοντος της Χώρας (μνημείων και λοιπών στοιχείων που προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν την ιστορική, καλλιτεχνική και εν γένει πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας) που εμπίπτει στην αρμοδιότητά του (ΥΠ.ΠΟ.), έχει τη δυνατότητα από της άνω ημερομηνίας (14-3-1983) να παρεμβαίνει και διενεργεί επισκευές σε αρχαία ή ιστορικά κτίρια (ή και διατηρητέα κατά τον ν. 1469/1950 μνημεία) ανήκοντα σε ιδιώτες, νομικά πρόσωπα κ.λ.π., στην περίπτωση που τελευταίοι αυτοί (ιδιώτες κ.λ.π.) αρνούνται ή αδιαφορούν ή αδυνατούν να εκτελέσουν οι ίδιοι τις απαιτούμενες για την προστασία και εν γένει προβολή των μνημείων τούτων επισκευές. Η δυνατότητα όμως εφαρμογής εκ μέρους του ΥΠ.ΠΟ. του άρθρου 52 του κ.ν. 5351/1932 ως ισχύει και άνευ εκδόσεως προεδρικού διατάγματος, υφίσταται για όσα θέματα δεν είναι τούτο αναγκαίο (Βλ. Ad Hoc Γνωμ. ΝΣΚ 528/1996).

Εξάλλου, οι παραπάνω διατάξεις του άρθρου 52 του κ.ν. 5351/1932 (άρθρο 32 παρ. 5 του ν. 1337/1983) ομιλούν και ρυθμίζουν μόνον τη περίπτωση των επισκευών που επιβάλλεται να γίνουν σε αρχαία ή ιστορικά κτίρια και ουδέν αναφέρουν περί του πρακτέου για την περίπτωση ολοσχερούς (κατεδαφίσεως) αυτών, όπως ρητώς και λεπτομερώς ρυθμίζεται η περίπτωση αυτή προκειμένου για τα διατηρητέα αρμοδιότητας του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ (άρθρα παρ. 2 ν.1577/1985 και 32 παρ. 4 ν. 1337/1983 και του προεδρικού διατάγματος της 15-4-1983 ΦΕΚ 317 Δ', που εκδόθηκε σε εκτέλεση τούτων). Εκ τούτου παρέπεται σαφώς ότι εφόσον οι ως άνω διατάξεις του άρθρου 52 του κ.ν. 5351/1932 (άρθρο 32 παρ. 4 ν. 1337/1983) δεν ρυθμίζουν την περίπτωση ή την δυνατότητα

επισημαίνεται ότι και το μέλλον να εκδοθεί κατά τις διατάξεις αυτές πρ. δ/γμ θα μπορεί να ρυθμίσει, ως εκ του περιεχομένου της παρασχεθείσης για τη έκδοσή του εξουσιοδότησης του άρθρου 32 παρ. 5 του ν. 1337/1983, διαδικασία και τις λεπτομέρειες μόνο για το θέμα των επισκευών ενός τοιούτου διατηρητέου και όχι και για την περίπτωση ανακατασκευής του διατηρητέου τούτου (Πρβλ. προκειμένου περί των διατηρητέων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. Ολο Ν.Σ.Κ. 160/1996).

Κατ' ακολουθίαν όλων των προεκτεθέντων στο παραπάνω ερώτημα πρ αναφέρεται στην δυνατότητα του ΥΠ.ΠΟ. να επέμβει για να αποκατασταθεί ανακατασκευασθεί η διατηρητέα όψη του διαλαμβανομένου στο άνω έγγραμο κτιρίου στην οδό Ρ. Φεραίου 178 στην Πάτρα, προσήκει αρνητική απάντηση λόγω μη υπάρξεως σχετικής νομοθετικής ρυθμίσεως.

II. Επί του δευτέρου ερωτήματος

Εφόσον το ΥΠ.ΠΟ. δεν έχει αρμοδιότητα για ανακατασκευή της όψου του άνω κτιρίου, παρέλκει ως άνευ αντικειμένου η απάντηση στο ερώτημα τού ως προς το ποιο είναι το αρμόδιο όργανο και η διαδικασία για την υλοποίηση της ανακατασκευής αυτής.

III. Επί του τρίτου ερωτήματος

Εφόσον δεν υπάρχουν σχετικές διατάξεις που να επιβάλλουν στη ιδιοκτήτη την υποχρέωση ανακατασκευής καταστραφέντος (κατεδαφισθέντος ακινήτου, δεν είναι δυνατόν να επιβληθούν κυρώσεις κατά των ιδιοκτητών του ως άνω διατηρητέου, κτιρίων, οι οποίες (κυρώσεις), σε κάθε περίπτωση, πρέτ να προβλέπονται ρητώς από σχετικές διατάξεις, όπως τούτο προβλέπεται σ προαναφερθείσες διατάξεις για τα διατηρητέα ακίνητα του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ..

Εν πάση περιπτώσει είναι τυπικά δυνατή η υποβολή από την αρμόδι Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων μηνυτηρίου αναφοράς κατά των ιδιοκτητών του άνω ακινήτου για το προβλεπόμενο στο άρθρο 52 κ.ν. 5359/1932 ποινικό αδίκημα, πλην όμως έχουμε τη γνώμη ότι δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί, | βάσει τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης που εκτίθενται στο άνω

από τις άνω διατάξεις του άρθρου 52 του κ.ν. 5351/1932 πρ. δ/τος για να ενεργοποιηθούν πλήρως οι εν λόγω διατάξεις που θα ρυθμίζουν όμως όπως προαναφέρθηκε, μόνο την περίπτωση των επισκευών ενός διατηρητέου. Εάν Διοίκηση (ΥΠ.ΠΟ.) επιθυμεί να ρυθμισθεί και η δυνατότητα ανακατασκευής εντοιχίου διατηρητέου, πρέπει να προωθήσει ανάλογη με τα ισχύοντα για διατηρητέα του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. νομοθετική ρύθμιση, όπου θα ρυθμίζεται και περίπτωση αυτή, δηλαδή της ανακατασκευής του καταστρεφόμενου (κατεδαφισμένου) διατηρητέου μνημείου.

Γραμματέας
Γεώργιος Θεοφανόπουλος